

31991L0440

1991.8.24.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 237/25

A TANÁCS IRÁNYELVE**(1991. július 29.)****a közösségi vasutak fejlesztéséről**

(91/440/EGK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 75. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽²⁾,tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

mivel a Közösség közlekedési ágazatának nagyobb fokú integrációja alapvető összetevője a belső piacnak, és mivel a vasutak létfontosságú részei a Közösség közlekedési ágazatának;

mivel a vasúthálózat hatékonyságán javítani kell annak érdekében, hogy integrálni lehessen egy versenyképes piacba, mindkét esetben figyelmet fordítva a vasutak sajátos jellemzőire;

mivel a vasúti szállításnak a többi szállítási módhoz képest hatékonyabbá és versenyképessé tétele érdekében a tagállamoknak garantálniuk kell, hogy a vasúttársaságok kereskedelmi jellegű és a piaci kereslethez igazodó független szolgáltatóként működhessenek;

mivel a vasúthálózat további fejlesztése és hatékony működtetése könnyebbé tehető akkor, ha a szállítási szolgáltatások nyújtása és az infrastruktúra működtetése között különbséget tesznek; mivel e helyzetben szükség van arra, hogy a két tevékenységet külön igazgassák, és elkülönített számvitelük legyen;

mivel a nagyobb kényelem és a felhasználóknak nyújtott jobb szolgáltatások szempontjából a vasúti szolgáltatások igazgatása terén a verseny élénkítése érdekében célszerű, hogy a tagállamok megőrizzék általános felelősségüket a megfelelő vasúti infrastruktúra fejlesztéséért;

mivel az infrastruktúrával kapcsolatos költségek felosztására vonatkozó általános szabályok hiányában a tagállamok az infrastruktúra igazgatását végzőkkel folytatott konzultációt követően szabályokat állapítanak meg annak biztosítására, hogy a vasúttársaságok és azok csoportosulásai fizessenek a vasúti infrastruktúra használatáért; mivel e díjfizetésnek meg kell felelnie a vasúttársaságok közötti hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének;

mivel a tagállamoknak mindenekelőtt biztosítaniuk kell, hogy a meglévő köztulajdonú vagy irányítású vasúttársaságok szilárd pénzügyi háttérrel rendelkezzenek, s eközben gondoskodniuk kell arról, hogy az esetleg szükségessé váló pénzügyi átszervezéseket a Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően hajtsák végre;

mivel a tagállamok közötti szállítás megkönnyítése érdekében a vasúttársaságoknak lehetővé kell tenni, hogy szabadon hozhassanak létre csoportosulásokat más tagállamok vasúttársaságaival;

mivel az ilyen nemzetközi csoportosulások számára az azokban részt vevő tagállamokban szabad belépési és áthaladási jogot kell adni, továbbá áthaladási jogot más tagállamokban, ha ezt az érintett nemzetközi szolgáltatás megköveteli;

mivel a kombinált szállítás ösztönzését tekintve célszerű, hogy a nemzetközi kombinált áru fuvarozást végző vasúttársaságoknak megfelelő hozzáférést biztosítsanak más tagállamok vasúti infrastruktúrájához;

mivel a Bizottság támogatására és ezen irányelv végrehajtásának figyelemmel kísérése érdekében szükség van egy tanácsadó bizottság létrehozására;

mivel következképpen a vasúttársaságok helyzetének javításáról és az ilyen vállalkozások és az államok közötti pénzügyi kapcsolatokra vonatkozó szabályok összehangolásáról szóló, 1975. május 20-i 75/327/EGK tanácsi irányelvet ⁽⁴⁾ hatályon kívül kell helyezni,⁽¹⁾ HL C 34., 1990.2.14., 8. o. és HL C 87., 1991.4.4., 7. o.⁽²⁾ HL C 19., 1991.1.28., 254. o.⁽³⁾ HL C 225., 1990.9.10., 27. o.⁽⁴⁾ HL L 152., 1975.6.12., 3. o.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. SZAKASZ

Cél és hatály

1. cikk

Ennek az irányelvnek az a célja, hogy megkönnyítse a közösségi vasutaknak az egységes piac követelményeihez való igazítását és hatékonyságuk növelését

- a vasúttársaságok független igazgatásának biztosításával,
- a vasúti tevékenységeknek és az infrastruktúra működtetése igazgatásának a vasúti szállítási szolgáltatások nyújtásától való elkülönítésével, mivel a számvitel elkülönítése kötelező és a szervezeti vagy intézményes elkülönítés szabadon választható,
- a vállalkozások pénzügyi szerkezetének fejlesztésével,
- vasúttársaságok nemzetközi csoportosulásai és a nemzetközi kombinált árufuvarozást végző vasúttársaságok számára a tagállamok hálózataihoz való szabad hozzáférés biztosításával.

2. cikk

(1) Ez az irányelv a vasúti infrastruktúra igazgatására és a tagállamokban megalakult vagy a jövőben megalakuló vasúttársaságok vasúti szállítási tevékenységeire vonatkozik.

(2) Azok a vasúttársaságok, amelyek tevékenysége csupán városi, elővárosi vagy regionális szolgáltatások nyújtására korlátozódik, nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.

3. cikk

Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

- „vasúttársaság”: bármilyen magán- vagy közvállalkozás, amelynek fő üzleti tevékenysége vasúti áru- vagy személyszállítási szolgáltatások nyújtása annak kikötésével, hogy a vonatást e vállalkozásnak kell biztosítania,
- „infrastruktúra-igazgató”: minden olyan közszervezet vagy vállalkozás, amely elsősorban a vasúti infrastruktúra létrehozásáért és fenntartásáért, továbbá a szabályozási és biztonsági rendszerek működtetéséért felelős,
- „vasúti infrastruktúra”: az 1108/70/EGK bizottsági rendelet ⁽¹⁾ I. mellékletében található számlaforma egyes rovataiban feltüntetendő tételek meghatározásáról szóló, 1970. december 18-i 2598/70/EGK bizottsági rendelet I. mellékletének A. részében felsorolt tételek, kivéve az utolsó francia

bekezdést, amelyet kizárólag ezen irányelv alkalmazásában a következőképpen kell értelmezni: „Az infrastruktúra-részleg által használt épületek”,

- „nemzetközi csoportosulás”: legalább két, különböző tagállamban megalakult vasúttársaság társulása, amelynek célja tagállamok közötti nemzetközi szállítási szolgáltatások nyújtása,
- „városi és elővárosi szolgáltatások”: olyan szállítási szolgáltatások, amelyeket egy városközpont vagy agglomeráció szállítási igényei, illetve egy ilyen központ vagy városközpont és vonzáskörzete között felmerülő szállítási igények kielégítése érdekében végeznek,
- „regionális szolgáltatások”: egy régió szállítási igényeinek kielégítése érdekében végzett szállítási szolgáltatások.

II. SZAKASZ

Vasúttársaságok független igazgatása

4. cikk

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az irányítás, az igazgatás, az adminisztráció, valamint az igazgatási, gazdasági és számviteli ügyekre kiterjedő belső ellenőrzés terén a vasúttársaságok független státusz-szal, és ennek megfelelően elsősorban az államétól elkülönített vagyonnal, költségvetéssel és könyveléssel rendelkezzenek.

5. cikk

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy vasúttársaságaik a tevékenységeiket a piachoz igazíthatassák, és e tevékenységeket az irányító szerveik hatáskörében kezelhessék annak érdekében, hogy hatékony és megfelelő szolgáltatásokat nyújthassanak a szolgáltatás megkívánt minőségéhez szükséges lehető legalacsonyabb árakon.

A vasúttársaságokat a kereskedelmi társaságokra alkalmazandó elvek szerint kell igazgatni; ez érvényes a közszolgáltatások nyújtására vonatkozó, állam által előírt kötelezettségeikre, valamint a tagállam illetékes hatóságaival kötött közszolgáltatási szerződéseikre is.

(2) A vasúttársaságok határozzák meg saját üzleti terveiket, beleértve saját finanszírozási és befektetési programjaikat is. Az ilyen tervek célja a társaságok pénzügyi egyensúlyának megteremtése, és az egyéb műszaki, kereskedelmi és pénzügyi igazgatási célok elérése; maguknak kell gondoskodniuk a fenti célok megvalósítását lehetővé tevő eszközökről is.

⁽¹⁾ HL L 278., 1970.12.23., 1. o. A 2116/78/EGK rendelettel (HL L 246., 1978.9.8., 7. o.) módosított rendelet.

(3) Az állam által meghatározott általános politikai irányvonalak keretében, továbbá figyelembe véve a nemzeti terveket és szerződéseket (amelyek lehetnek akár több évre szólóak is), beleértve a beruházási és pénzügyi terveket is, a vasúttársaságok szabadon

- hozhatnak létre nemzetközi csoportosulást egy vagy több másik vasúttársasággal,
- alakíthatják ki belső szervezetüket a III. szakasz rendelkezéseinek sérelme nélkül,
- szabályozhatják a szolgáltatások nyújtását és értékesítését, valamint meghatározhatják ezek árát, a vasúti, közúti és belvízi közlekedési szolgáltatás fogalmában rejlő kötelezettségek terén a tagállamok tevékenységéről szóló, 1969. június 26-i 1191/69/EGK tanácsi rendelet⁽¹⁾ sérelme nélkül,
- döntést hozhatnak a személyzetről, az eszközökről és a saját beszerzésekről,
- kiterjeszthetik piaci részesedésüket, új technológiákat és új szolgáltatásokat fejleszthetnek ki, és elfogadhatnak bármilyen innovatív igazgatási technikát,
- beindíthatnak új tevékenységeket a vasúti üzletághoz kapcsolódó területeken.

III. SZAKASZ

Az infrastruktúra igazgatása és a szállítási tevékenység elkülönítése

6. cikk

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a szállítási szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó üzletág és a vasúti infrastruktúra igazgatásához kapcsolódó üzletág könyvelését elkülönítve végezzék. Az e területek egyikének támogatására kifizetett összegek nem irányíthatók át a másik területre.

A két tevékenységi terület könyvelését úgy kell végezni, hogy az tükrözze a fenti tilalmat.

(2) A tagállamok azt is előírhatják, hogy ez az elkülönítés azonos vállalkozáson belül elhatárolt részlegek megszervezését követeli meg, vagy azt, hogy az infrastruktúrát külön egység igazgassa.

7. cikk

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket nemzeti vasúti infrastruktúrájuk fejlesztése érdekében, adott esetben figyelembe véve a Közösség általános érdekeit.

⁽¹⁾ HL L 156., 1969.6.28., 1. o. A legutóbb az 1893/91/EGK rendelettel (HL L 169., 1991.6.29., 1. o.) módosított rendelet.

Biztosítják, hogy megállapítsák a biztonsági szabványokat és szabályokat, és figyelemmel kísérik az alkalmazásukat.

(2) A tagállamok vasúttársaságokra vagy bármilyen más igazgatásra ruházhatják a vasúti infrastruktúra igazgatása, és különösen az igazgatás műszaki, kereskedelmi és pénzügyi terén a beruházások, a karbantartás és a finanszírozás felelősségét.

(3) A tagállamok az infrastruktúra-igazgatónak – a Szerződés 77., 92. és 93. cikkének tiszteletben tartásával – a feladatokkal, a nagyságrenddel és a pénzügyi szükségletekkel összhangban elegendő finanszírozást ítélnének meg, elsősorban új beruházások fedezése céljából.

8. cikk

Az infrastruktúra-igazgató díjat számít fel a felelősségi körébe tartozó vasúti infrastruktúra használatáért, amelyet az azt használó vasúttársaságok és nemzetközi csoportosulások fizetnek ki. Az igazgatóval folytatott konzultációt követően a tagállamok állapítják meg az e díj meghatározására vonatkozó szabályokat.

A használati díj – melyet úgy számítanak ki, hogy közben elkerülnek mindennemű hátrányos megkülönböztetést a vasúttársaságok között – számításba veszi elsősorban a kilométer-teljesítményt, a vonat összetételét és minden külön előírást, amely olyan tényezőkhöz kapcsolódik, mint például a sebesség, a tengelyterhelés és az infrastruktúra igénybevételének mértéke és/vagy időtartama.

IV. SZAKASZ

A pénzügyi helyzet javítása

9. cikk

(1) A meglévő, köztulajdonú vagy irányítású vasúttársaságokkal együtt a tagállamok megfelelő mechanizmusokat dolgoznak ki az ilyen vállalkozások eladósodottsága csökkentésének segítésére olyan szintig, amely nem akadályozza a szilárd pénzügyi igazgatást, továbbá pénzügyi helyzetük javítására.

(2) E célból a tagállamok megtehetik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az ilyen vállalkozások számviteli részlegein belül külön adósságtörlesztési egységet hozzanak létre.

Az egység mérlege egészen addig terhelhető a vállalkozás által a beruházások finanszírozására és a vasúti szállítási üzletágból vagy a vasúti infrastruktúra igazgatásából származó többletköltségek fedezésére felvett hitelekkel, amíg azokat vissza nem törlesztik. A leányvállalatok tevékenységeiből származó adósságok nem vehetők számításba.

(3) A tagállamok által az adósságok törléséhez nyújtott, e cikkben említett támogatást az EGK-Szerződés 77., 92. és 93. cikke tiszteletben tartásával kell megítélni.

V. SZAKASZ

Hozzáférés a vasúti infrastruktúrához

10. cikk

(1) A nemzetközi csoportosulásokat szabad belépési és áthaladási joggal ruházzák fel azokban a tagállamokban, amelyekben a társulásban részt vevő vasúttársaságokat alapították, továbbá áthaladási joggal más tagállamokban olyan tagállamok közötti nemzetközi szolgáltatások esetében, amelyekhez az említett csoportosulásokban részt vevő vállalkozások tartoznak.

(2) A 2. cikk hatálya alá tartozó vasúttársaságoknak a többi tagállam infrastruktúrájához való hozzáférést pártatlan feltételek mellett ítélik meg a nemzetközi kombinált áru fuvarozási szolgáltatások végzésének céljára.

(3) A nemzetközi kombinált áru fuvarozást végző vasúttársaságok és nemzetközi csoportosulások megkötik a szükséges igazgatási, műszaki és pénzügyi megállapodásokat a használt vasúti infrastruktúra igazgatóival annak érdekében, hogy rendezzék az (1) és (2) bekezdésben említett nemzetközi szállítási szolgáltatásokkal kapcsolatos közlekedésszabályozási és -biztonsági kérdéseket. Az ilyen megállapodások feltételei nem lehetnek hátrányosan megkülönböztetőek.

VI. SZAKASZ

Záró rendelkezések

11. cikk

(1) A tagállamok a Bizottsághoz fordulhatnak az ezen irányelv alkalmazásával kapcsolatos valamennyi kérdéssel. Az e kérdésekben a (2) bekezdésben előírt bizottsággal folytatott konzultációt követően a Bizottság meghozza a megfelelő határozatokat.

(2) A Bizottságot munkájában egy tanácsadó testület segíti, melynek tagjai a tagállamok képviselői, s elnöke a Bizottság képviselője.

A Bizottság képviselője tervezetet nyújt be a bizottság számára a meghozandó intézkedésekről. A bizottság, az elnöke által az ügy sürgősségére tekintettel megállapított határidőn belül, véleményt nyilvánít a tervezetről.

A véleményt jegyzőkönyvben rögzítik; ezenfelül minden tagállamnak joga van arra, hogy álláspontjának jegyzőkönyvbe vételét kérje.

A Bizottság a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszi a bizottság által kinyilvánított véleményt. A Bizottság tájékoztatja a bizottságot arról, hogy a véleményét milyen módon vették figyelembe.

12. cikk

Ezen irányelv rendelkezéseit a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásairól szóló, 1990. szeptember 17-i 90/531/EGK tanácsi irányelv ⁽¹⁾ sérelme nélkül kell alkalmazni.

13. cikk

A 75/327/EGK határozat 1993. január 1-jétől hatályát veszti.

A hatályon kívül helyezett határozatra történő hivatkozásokat az ezen irányelvre történő hivatkozásokként kell érteni.

14. cikk

A Bizottság 1995. január 1-je előtt benyújt a Tanácsnak egy beszámolót ezen irányelv végrehajtásáról, amelyhez adott esetben megfelelő javaslatokat csatol a vasút fejlesztését célzó közösségi cselekvés folytatására vonatkozóan, elsősorban a nemzetközi áru fuvarozás területén.

15. cikk

A tagállamok a Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadják azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatás rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 1993. január 1-jéig megfeleljenek. Ezekről haladéktalanul értesítik a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

16. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1991. július 29-én.

a Tanács részéről

az elnök

H. VAN DEN BROEK

⁽¹⁾ HL L 297., 1990.10.29., 1. o.